

Gra z klimatem 2.0

Scenariusz warsztatu edukacyjnego z wykorzystaniem gry internetowej

Ten scenariusz prezentuje jak przeprowadzić zajęcia dla młodzieży (gimnazjalnej, licealnej lub akademickiej) z wykorzystaniem gry internetowej pt. „Gra z klimatem 2.0”.

Cele zajęć

Poza oczywistym aspektem rozrywkowym „Gra z klimatem 2.0” ma na celu zachęcenie młodzieży do refleksji nad zużyciem zasobów naturalnych i ich wpływem na zmiany klimatu, jak również nad korzyściami i kosztami współpracy i rywalizacji. W trakcie spotkania poruszane są następujące kwestie:

- Zasoby, które mamy do dyspozycji są ograniczone. Nadmierne wykorzystanie drewna, chociaż korzystne dla niektórych, prowadzi do wielu problemów, które dotyczą wszystkich (np. zmiany klimatu).
- Nastawienie tylko na wzrost i rywalizację może prowadzić do katastrofy.
- Na dłuższą metę lepiej współpracować niż rywalizować.
- Warto świadomie wybierać swoje cele i wzorce, którym się poddajemy.

Materiały i sprzęt potrzebne podczas zajęć

- komputery lub inne urządzenia z dostępem do Internetu (tablety) – po jednym dla gracza lub na parę
- komputer z głośnikami dla moderatora

Rola moderatora warsztatu z wykorzystaniem gry

Moderator nie jest ekspertem od ekologii oraz zmian klimatu. Poprzez wykorzystanie gry internetowej moderator pokazuje uczestnikom pewne mechanizmy związane z wykorzystaniem zasobów, zmianami klimatu, ale do niczego ich nie przekonuje.

Twoją rolą jest przeprowadzenie rozgrywki, a następnie pokazanie zaistniałych w grze sytuacji, aby umożliwić uczestnikom refleksję i wyciągnięcie wniosków. W tym celu zachęcamy Cię do przeprowadzenia dyskusji po każdej rozgrywce. W trakcie dyskusji Twoim zadaniem będzie zadawanie pytań, zachęcanie uczestników do dyskusji i uczenia się nawzajem od siebie. Być może niektórym otworzą się oczy, u innych zostanie zasiane ziarno wątpliwości, a jeszcze inni pozostaną przy swoich poglądach. Najważniejsze, aby na etapie podsumowania rozgrywki zachęcać uczestników do samodzielnego myślenia.

Przykłady interwencji moderatora w trakcie gry

- wyjaśnianie zasad gry
- na początku rozgrywki inicjowanie i zachęcanie do rozmów pomiędzy uczestnikami – np. „To jest Wasza wspólna wyspa, jeśli potrzebujecie coś omówić wspólnie, to jest to dozwolone”
- zatrzymywanie czasu rozgrywki w panelu administratora, jeśli uczestnicy chcą coś przedyskutować, a nie wystarcza im czasu w fazie wyników
- przeskoczenie do następnej fazy, jeśli wszyscy już zakończyli swoje operacje lub dyskusję w fazie wyników
- pokazywanie raportu środowiskowego w fazie wyników i zwracanie uwagi na ich przyczyny

Przykłady interwencji moderatora w trakcie omówienia wniosków po grze

- zadawanie pytań uczestnikom
- odnoszenie się do wypowiedzi graczy, parafrazowanie i nawiązywanie do celów
- nazywanie tego, co się dzieje np. „gra się skończyła, a wy dalej rywalizujecie”
- podsumowania wypowiedzi graczy, klaryfikacja parafrazy, pytania pogłębiające

Przed zajęciami

1. Otwórz w przeglądarce stronę internetową: play.games4sustainability.com i zaloguj się na konto **Moderatora** używając otrzymanego loginu i hasła.
2. Stwórz rozgrywkę Gry z Klimatem zgodnie z instrukcją Panelu Moderatora gry.
3. **UWAGA:** Tylko przygotuj rozgrywkę, ale **NIE** rozpoczynaj jej.
4. Na każdym urządzeniu lub komputerze graczy otwórz w przeglądarce stronę internetową play.games4sustainability.com i zaloguj się na konto **Gracza** używając danych logowania, które wyświetlone są w panelu moderatora gry dla każdego gracza (P1, P2, P3 itd.)

W trakcie zajęć

Wstęp

Na początku spotkania powitaj uczestników i opowiedz kilka słów o tym, co będzie się działo w trakcie zajęć. Np.:

Za chwilę zagramy w internetową grę, po której porozmawiamy sobie o niej i wynikach. Obejrzymy też sobie kilka krótkich filmów, które dotyczą tematu klimatu i naturalnych zasobów Ziemi. Być może dowiedzie się pewnych rzeczy, które was zaskoczą lub zadziwią. Przede wszystkim chciałabym/chciałbym żebyście dobrze się bawili. Mam też nadzieję, że grając w Grę z Klimatem dowiedzie się czegoś nowego i ciekawego. Może też poznacie nowe koleżanki i kolegów. Dowiedzie się też więcej o problemach planety, na której żyjemy. Na pewno słyszycie wiele sprzecznych opinii o takich zagadnieniach jak ochrona przyrody, zanieczyszczenia lub globalne ocieplenie. Na tych zajęciach będziecie mogli wyrobić sobie własną opinię.

Zapoznanie się uczestników

Jeśli uczestnicy nie znają się, zaproponuj krótka rundę zapoznawczą. Poproś wszystkich zebranych o przedstawienie się i powiedzenie gdzie się uczą i w jakie gry lubią grać. Możesz także zapytać, czego się spodziewają, albo skąd dowiedzieli się o zajęciach.

Wprowadzenie zasad na zajęciach

Zaproponuj kilka zasad wzajemnego traktowania się uczestników w trakcie rozgrywki. Możesz powiedzieć np.:

To jest sytuacja inna niż w szkole czy na wykładzie - nie ma dzwonek czy ocen. Musimy się razem umówić na zasady tej współpracy.

W czasie naszego spotkania będziecie grali. W trakcie gry pojawiają się różne emocje będzie dużo. Ale jak to w grze czasem mogą się również pojawić negatywne emocje. Może się to również zdarzyć w czasie dyskusji po grze. Ponieważ zależy mi bardzo na tym, żebyśmy wszyscy byli zadowoleni z tego co się będzie działo chciał(a)bym zaproponować, abyśmy:

- *pamiętali, że każdy z nas odgrywa pewną rolę w grze, ale za tą rolę jest prawdziwy człowiek, więc traktujmy się z szacunkiem i godnością*
- *jeśli ktoś w jakimkolwiek momencie będzie się czuł niekomfortowo, bo na przykład nie może dojść do głosu, to zawsze może wykonać sygnał "T" (albo podejść do mnie i powiedzieć mi o tym) - i wtedy wszyscy zrobimy "stopklatkę", zatrzymamy się i zastanowimy, co możemy zmienić żeby wszyscy mogli się dalej dobrze bawić i uczyć.*

Czy możemy się zgodzić na takie zasady?

Wprowadzenie do gry

Przeczytaj uczestnikom poniższe wprowadzenie:

Drodzy Gracze,

Wyobraźcie sobie, że przez zbieg okoliczności znaleźliście się na dziewiczej wyspie. Wygląda ona jak marzenie. Jest zielona, pełna drzew i owoców. Całą zarasta piękny egzotyczny las. A wy nie macie możliwości powrotu do wcześniejszego życia.

Nie pozostaje Wam nic innego, jak ułożyć sobie nowe życie na wyspie. W tym celu możecie wykorzystywać naturalne zasoby, które na niej występują - czyli runo leśne. Możecie zbierać owoce albo ścinać drzewa, a na pustych polanach rozwijać działalność gospodarczą, np. postawić budkę z lodami lub zbudować basen.

Wycinanie lasów jednak pociąga za sobą zagrożenia. Zmniejszająca się liczba drzew na wyspie wpływa na zwiększoną ilość gazów cieplarnianych, które przyczyniają się do powstawania katastrof klimatycznych.

Poziom komfortu i wygody Waszego życia na wyspie zależy od zgromadzonych przez Was środków pieniężnych. Tylko od Was zależy, jaki poziom zamożności Was usatysfakcjonuje.

Omówienie zasad gry

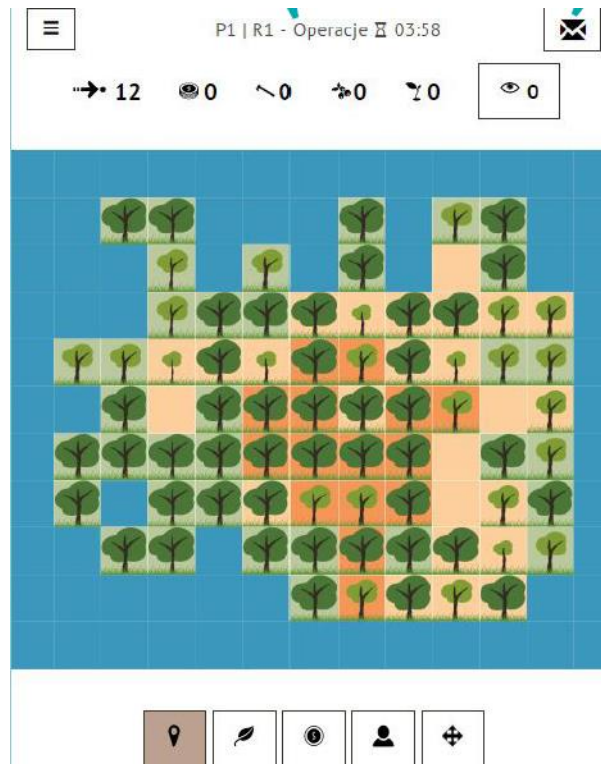
Krótko powiedz o celu gry. Np.

„Waszym celem w grze jest takie gospodarowanie wyspą, aby dobrze Wam się na niej żyło”

Dobrobyt każdego z graczy na wyspie oznaczony jest banknotami. Możliwe są następujące poziomy dobrobytu:

	do 200 dukatów - żyjesz w skrajnej biedzie
	do 600 dukatów - ubóstwo - możesz zaspokoić jedynie podstawowe potrzeby
	do 1200 dukatów - umiarkowany dostatek, żyjesz dość wygodnie, ale nie wszystkie dobra luksusowe są dostępne
	do 1800 dukatów - bogactwo - masz pełne poczucie bezpieczeństwa, zaspokajasz wszystkie potrzeby, stać cię też różne dobra luksusowe
	powyżej 1800 dukatów - niewyobrażalne bogactwo - cieszysz się pełną wolnością finansową,

Następnie wyświetl na ekranie swojego komputera instrukcję i omów ekran gry. Powiedz, że gra toczy się przez kilka rund, które dzielą się na dwie fazy: operacji, w której gracze mogą podejmować różne działania oraz fazę wyników, w której gracze widzą wyniki swoich poczynań.

1. Pokaż i wytłumacz graczom następujące elementy ekranu w kolejności od góry
  - Nazwa gracza P1 | R1 (runda 1) | faza operacji | czas pozostały do końca danej fazy
  - Pasek wyników działania gracza:
    - 0 liczba pozostałych punktów akcji – niezbędnych do wykonywania czynności.
    - 12 liczba dukatów, którą dysponuje gracz
    - 6 licznik wyciętych drzew
    - 2 licznik zebranych owoców runa leśnego
    - 2 licznik zasadzonych drzew
  - 2 opcja monitorowania innych graczy – monitorowanie jednego gracza zajmuje 1 punkt akcji
2. Omów możliwe czynności, jakie gracze mogą podejmować w grze:
  - zbieranie owoców runa leśnego (opcja: **Wykorzystaj**) na polu z drzewem i runem
  - wycinanie drzew (opcja: **Wytnij**) na polu z drzewem
  - sadzenie drzew (opcja: **Zasadź**) na pustym polu
  - działalność gospodarcza – przynosi systematyczne dochody co rundę (opcja: **Buduj**) na pustym polu

- burzenie budynków – nie są zwracane nakłady inwestycyjne na budowę (opcja: **Zniszcz budynek**) na polu z własnym budynkiem
- monitorowanie innych graczy – dokładny raport na temat ich działalności w fazie wyników (Opcja: **Monitoruj**) w prawym górnym rogu

Rozgrywka

Nie omawiaj całej instrukcji. Po krótkim wstępie zaproponuj rozpoczęcie gry i naukę gry krok po kroku tak, jak w życiu.

1. Przed rozpoczęciem pierwszej rundy zrób zrzut ekranu wyspy. Przyda się w trakcie omówienia wniosków.
2. W trakcie pierwszej rundy pokaż każdemu graczowi, jak wykonywać operacje na komputerze lub jego urządzeniu.
3. Jeśli wszyscy gracze zrealizowali swoje punkty akcji, możesz przeskoczyć do następnej fazy – poprzez odpowiednią opcję w panelu moderatora gry.
4. W fazie wyników pokaż uczestnikom **Raport** (niebieski przycisk w górnej części ekranu) oraz zakładkę **Środowisko**. Jeśli nastąpiły katastrofy, pokaż uczestnikom, że ich działalność ma wpływ na zmiany klimatu poprzez wycinanie drzew. Jeśli uczestnicy siedzą przy komputerach stacjonarnych i ustawienie ich uniemożliwia im rozmowę ze sobą, zaprosz ich na chwilę na środek, aby mogli wymienić swoje spostrzeżenia i wnioski na wspólnym forum.
5. Opowiedz o tym, jak szybko rośnie las na różnych poziomach wzniesienia wyspy. Kontynuuj grę.
6. W kolejnej rundzie pokaż zakładkę **Gracze** oraz tam dostępne opcje przekazywania sobie funduszy oraz wymierzania sankcji.
7. W trakcie dalszej rozgrywki:
  - W fazie wyników zwracaj uwagę graczy na efekty: katastrofy i zniszczenia oraz osiągnięty poziom dobrobytu
  - Jeśli zauważysz, że pojawiają się dyskusje pomiędzy graczami, zachęcaj graczy do rozmowy na sporne tematy. Możesz nawet zatrzymać na chwilę rozgrywkę (opcja w panelu moderatora), aby umożliwić spokojne omówienie jakiejś kwestii.
  - Jeśli kończą się punkty akcji, możesz przeskoczyć do kolejnej fazy
8. W 10 rundzie gra automatycznie się zakończy. Zakomunikuj wszystkim, że jest to koniec gry.
9. Zaprosz uczestników do wspólnej wymiany wrażeń po grze.

Dyskusja po rozgrywce

W trakcie dyskusji prowadź jej tok, zadając pytania i uściślając wypowiedzi uczestników np. dopytując. Nie narzucaj swojego zdania uczestnikom, ale zachęcaj do refleksji i zastanowienia się nad rozgrywką z dystansem. Aby pomóc zachować go możesz powiedzieć, że gra już jest skończona, więc możemy stanąć trochę z boku i przyjrzeć się temu, co w niej miało miejsce. Dzięki czemu uczestnicy będą mogli wyciągnąć jakąś naukę z gry na przyszłość.

1. Odwentylowanie emocji

Właśnie zakończyliście rozgrywkę, w której mogły pojawić się różne emocje. Pozwól przez chwilę je przeżyć. Możesz zapytać uczestników np.:

- Jak się Wam grało?

2. Ustalenie faktów

Uczestnicy próbują ustalić, co to znaczy bycie zwycięzcą w tej grze.

- **Jaki jest wynik gry?**
- **Na jakim poziomie dobrobytu zakończyliście grę?**
- **Jaki jest poziom Waszej satysfakcji?**
- Kto budował najwięcej?
- Kto najwięcej wycinał drzew?
- Kto sadził drzewa?
- **Co oznacza wygrana w tej grze?**

3. Motywacje graczy

Zaproś uczestników do powiedzenia, co chcieli osiągnąć w grze.

- **Jakie były wasze cele w grze?**
- **Jak zmieniały się Wasze cele w trakcie gry?**
- **Co pomagało, a co utrudniało Wam w osiągnięciu Waszych celów?**
- Czym się kierowaliście podejmując decyzje?

4. Uświadomienie konsekwencji

Celem tego etapu jest zaproszenie uczestników do refleksji na temat gospodarowania wspólną wyspą i jej zasobami. Warto na tym etapie pokazać takie kwestie jak: ograniczoność zasobów, nadmierna rywalizacja może prowadzić do katastrof.

- **Wyobraźmy sobie, co by się stało z tą wyspą gdybyśmy grali dalej?**
- Jak wyobrażacie sobie dalsze życie na tej wyspie?
- Co by było jakbyście wszyscy maksymalnie wykorzystywali zasoby wyspy?
- Co by było gdyby wszyscy byli nastawieni na bogactwo?
- **Opiszcie wspólnotę, którą stworzyliście w tej grze? Jak się w niej czuliście?**

Na tym etapie możesz zaprezentować obraz wyspy z pierwszej rundy (zrzut ekranu) oraz porównać go z obrazem w ostatniej.

5. Analogie do codzienności

Na tym etapie omówienia razem z uczestnikami przyglądnijcie się podobieństwom i różnicom rozrywki do codzienności. Możesz pokazać pewne mechanizmy, które pojawiają się także w codziennym życiu:

- Zasoby, które mamy do dyspozycji są ograniczone. Nadmierne wykorzystanie drewna, chociaż korzystne dla niektórych, prowadzi do wielu problemów, które dotyczą wszystkich (np. zmiany klimatu).
- Nastawienie tylko na wzrost i rywalizację może prowadzić do katastrofy.
- Na dłuższą metę lepiej współpracować niż rywalizować.

Pytania:

- **Jakie widzicie podobieństwa z tym, co dzieje się w życiu wokół nas?**
- Co jest podobne, a co się różni od rzeczywistości wokół Was?

- Na co macie wpływ? A na co nie macie?

6. Pogłębienie refleksji nad wykorzystaniem gry w życiu

To jest ostatni etap omówienia rozgrywki. Zapytaj o końcowe wnioski jej uczestników.

- **Co zabierasz sobie z tej gry? Jakie wnioski / spostrzeżenia?**
- Co byście zmienili, gdybyście grali jeszcze raz?

7. Podsumowanie

Podsumuj najważniejsze spostrzeżenia i wnioski, które pojawiły się w trakcie dyskusji po grze.

Poglądy

Na koniec zaproś uczestników do rozmowy na jeden z wybranych poglądów z poniższej listy. Możesz to wprowadzić poprzez powiedzenie:

„Na koniec naszego spotkania chciałbym/chciałbym Was zaprosić do rozmowy na temat związany ze zmianami klimatu w oparciu o kilka poglądów, jakie można znaleźć np. w Internecie lub mediach. Co powiecie na takie stwierdzenie: ...”

Przeczytaj i pokaż pogląd. A następnie pozwól się wypowiedzieć uczestnikom.

Na koniec dyskusji pokaż film, który jest szerzej wyjaśnia daną kwestię.

Lista poglądów do scenariusza

- Nawet stopienie całego lodu na Ziemi nie podniesie poziomu morza
- Klimat wcale się nie ociepla
- Działalność człowieka nie ma wpływu na zmiany klimatu
- Wzrost globalnej temperatury to skutek aktywności słonecznej

Podsumowanie zajęć

Na koniec zapytaj uczestników, co im się najbardziej podobało w zajęciach. Czego było za dużo, czego za mało? Co można zrobić inaczej?

Podziękuj za udział w rozgrywce i dyskusjach i pożegnaj się.

